

Archief Aud. Centrum
Rijnsbe Coumant 30-9-67.

ZATERDAGS IN DE AMERSFOORTSCHE COURANT/VELUWS DAGBLAD

Hoortoestellen op recept

Weekende

AMERSFOORT — De ouders van Ron kwamen vertellen, dat Ron thuis was gekomen en huilend gezegd had, dat hij nú van school af wilde; hij had wéér verkeerd huiswerk geleerd. Hij had de opgave niet goed verstaan en had niet wéér durven vragen, omdat hij al zo vaak iets moest vragen in de les. Een week geleden had hij zijn proefwerk verknoeid, terwijl hij 't zo goed had geleerd. De leraar had de opgaven gedictieerd en omdat Ron met zijn hoortoestel niet voldoende verstond en naar de leraar moest kijken, kon hij het niet bijhouden en had de opgaven verkeerd begrepen. Bij een proefwerk mocht niemand meer iets vragen.....

De ouders van Tilly hebben overlegd, dat Tiny naar de Ulo gaat. Na korte tijd blijkt, dat het meisje haar hoorapparaat niet meer wil dragen. Want ze wordt aldoor aangegaapt en is al een paar keer uitgescholden voor "dove". Zonder toestel kan ze nu de leerkrachten niet meer goed verstaan

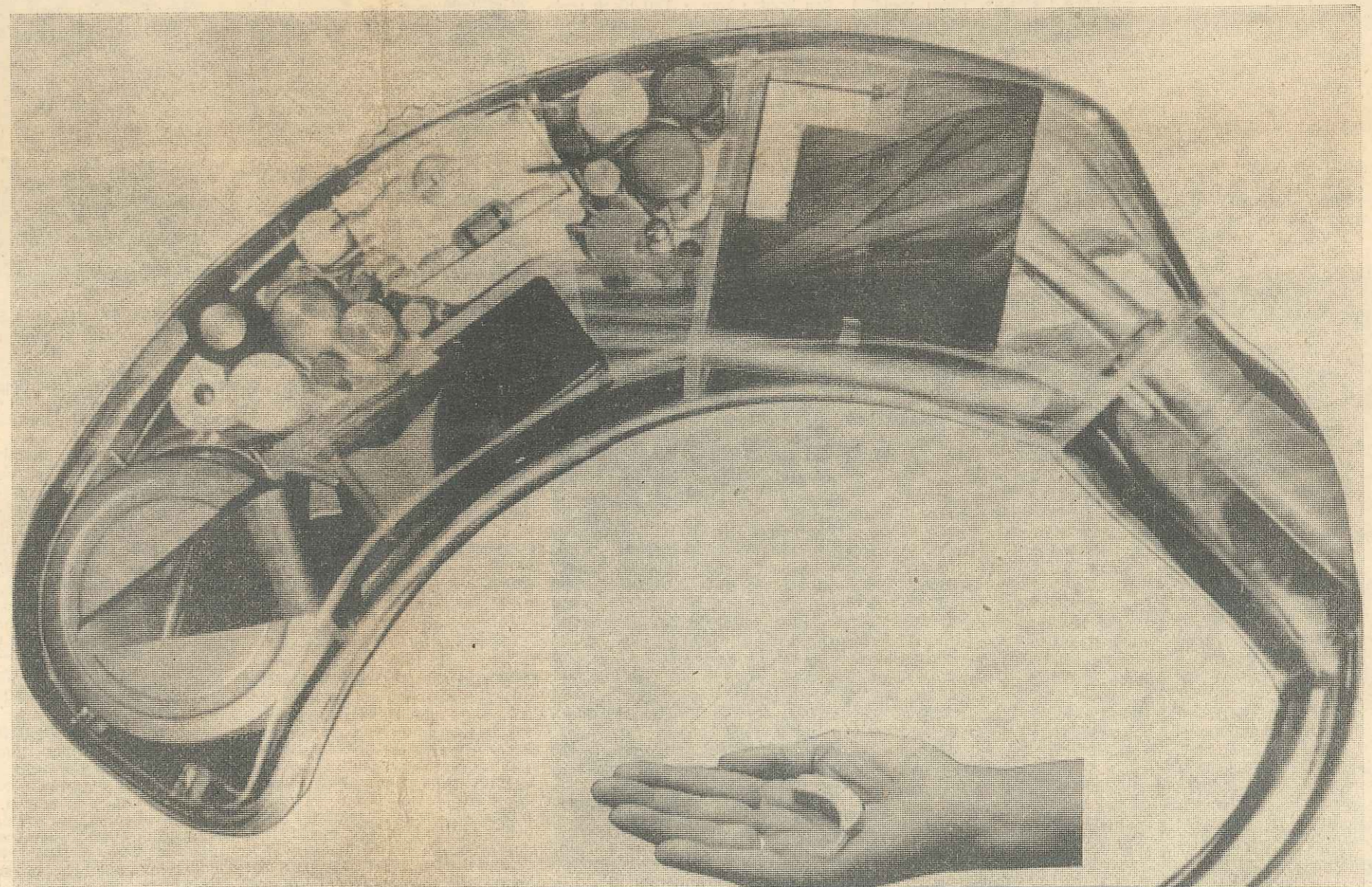
Met deze ware voorvallen motiveert een stichting voor dove en slechthorende kinderen de uitgave van adviezen voor leerkrachten bij het gewone onderwijs, ten behoeve van leerlingen wier gehoor niet honderd procent is. Genoemde voorbeelden kunnen ongelimiteerd worden aangevuld met voorvallen en situaties, die iedereen uit het dagelijks leven kent. Waarbij de handicap van moeilijk of bijna niet horen leidt tot misverstand en conflict, zodat de gehandicapte zich geïsoleerd voelt, met alle psychologische gevolgen van dien. Dat geldt niet alleen voor kinderen uiteraard, maar evenzeer voor volwassenen.

Sinds enige tijd is in Amersfoort een instituut gevestigd - een Audiologisch Centrum - bemand met een toegewijde deskundige staf

nieerd", dat wil zeggen: de hoogte en de sterkte ervan zijn bekend. Het audiogram registreert de waarnemingen: de gehoordrempel kan worden bepaald.

Als nu vaststaat dat de patiënt boven een bepaalde geluidsdrempel horen kan, dient nog te worden onderzocht „hoe" hij daarboven hoort. Daartoe krijgt hij in dezelfde audiometrie-cel via de koptelefoon geselecteerde fantasiewoorden toegesproken. Via een taperecorder. Deze woorden zijn zo samen-

(door J. J. Schaars)

en uitgerust met een zeer gespecialiseerde apparatuur - welke instelling een driedig doel beoogt: revalidatie van gehorgestoorden door middel van hoortoestellen, door verfijnde diagnostiek oorartsen in staat te stellen meer geneeskansen te benutten; vroegtijdig - bij baby's en kleuters - slechthorendheid opsporen en gepaste maatregelen aanbevelen, op later leeftijd ook t.a.v. school- en beroepskeuze. Het Audiologisch Centrum is gevestigd in het gebouw van het Algemeen Ziekenfonds aan de Bergstraat te Amersfoort.

Audioloog C. L. van Ligtenberg heeft in 't onderzoekcentrum de beschikking over moderne apparatuur waarmee de aard en de omvang van de gehoorstoornis nauwkeurig kunnen worden gediagnostiseerd.

Het Ziekenfonds heeft daarvoor ruimten beschikbaar gesteld, speciaal de onderzoekkamer is aan het bijzondere doel aangepast: geen geluid van buiten dringt er door, er is geen sprake van resonans. Vloer en plafond zijn daarvoor speciaal bekleed.

Bij het meten van de gehoorscherpheid - de audiometrie - maken de audioloog en zijn medewerkster, de akoupediste mej. J. S. Plomp uit Ede, gebruik van 'n geluiddichte cel - vergelijkbaar met 't hokje van een tv-quiz - waarin de patiënt plaats neemt. Hij krijgt een koptelefoon op, waardoor zeer gevarieerde geluiden worden aangevoerd. Die geluiden zijn zogenaamd „gedefi-

Terwijl de akoupediste de aandacht van 't kind trekt met een speelgoedbeest, produceert de audioloog een rammelgeluid. 't Meisje reageert prompt.

gesteld, dat de respectievelijke klanken er met dezelfde frequentie in voorkomen als in de reële Nederlandse taal. De patiënt moet nu de „aangeboden" woorden zo nauwkeurig mogelijk na-zeggen. De gegevens die aldus worden verkregen, zijn essentieel voor de beoordeling van de gehoorkwaliteit.

Tijdig onderzoeken

Wanneer doofheid op latere leeftijd ontstaat is de betrokkene daarna gestoord in het waarnemen van spraak om zich heen, maar hij heeft taal, spraak en alles wat daarmee samenhangt al verworven in de tijd toen hij nog niet slechthorend was. Bij het kind dat voor, tijdens of kort na de geboorte slechthorend werd, heeft doofheid grote invloed op de algehele vorming van de persoonlijkheid, daar de „taalverwerking" in het gedrag komt en wellicht een ontwikkelingsstoornis veroorzaakt.

Voor baby's en kleuters is de onderzoekcel uiteraard niet geschikt. Ze moeten op hun gemak zijn - de moeders komen mee - en zodra ze gedisciplineerd kunnen spelen, d.w.z. een instructie kunnen begrijpen (en dat is 't geval als ze tus-

sen drie en vier jaar zijn) kan in het audiologisch centrum de reactie op geluiden worden onderzocht en bepaald.

In de onderzoekruimte is spelmateriaal aanwezig en speelgoed, dat elektronisch van „gedefinieerde" geluidjes kan worden voorzien. Het kind ziet dan b.v. twee beertjes, waarmee de akoupediste manipuleert terwijl apparatuur ze van geluid voorziet. Zo kunnen gegevens verzameld worden omtrent de richting waar 't kind geluid kan waarnemen.

Met de bestaande apparatuur is het mogelijk gebleken bij baby's van vier maanden het gehoor te onderzoeken. Bij een baby van negen maanden kon volledige doofheid geconstateerd worden.

De aandrang tot het spontane leren

van spraak bereikt bij een kind het hoogtepunt in de eerste drie tot vier jaar, met een optimale periode voor het leren horen in het eerste levensjaar. Vlot spreken wordt normaliter omstreeks het vierde jaar bereikt en de spraakgewoonten zijn volgens experts al tegen het zesde jaar gefixeerd. Het is evident, dat het gehoor daarbij een beduidende rol speelt.

Sociale zorg

De akoupediste coacht de ouders van een slechthorend kind. Ze verzorgt de home-training als het gaat om een hoorapparaat, liplezen enz. en komt zo tot een begeleiding, die de gehele schoolperiode duren kan tot de betrokkene maatschappij-rijp is. Die sociale zorg strekt zich ook

In Amersfoort: modern audiologisch centrum

tot volwassenen uit en kan hoortraining omvatten, het opnieuw leren horen, nu met een toestelletje; het wennen aan het gebruik ervan enz.

Wij hebben kunnen constateren met hoeveel zorgvuldige aandacht iedere slechthorende in het Amersfoortse Audiologisch Centrum wordt bejegend. Het uitgebreide onderzoek vindt plaats in alle rust; er is ruim tijd en gelegenheid voor een uitvoerig gesprek. Zo krijgt de audioloog, de heer Van Ligtenberg, inzicht in de individuele geaardheid van iedere patiënt, hij maakt de beste keuze ten aanzien van een hoorprothese en kan psychologisch het gebruik ervan al voorbereiden.

De keel-, neus- en oorartsen uit Amersfoort en omgeving hebben van harte de totstandkoming van het onderzoekcentrum mede bevorderd. Zij participeren, met het Algemeen Ziekenfonds „Amersfoort en Omstreken" en de Stichting „Ziekenhuisverpleging", in de stichting welke het Audiologisch Centrum beheert. De k.n.o.-art H.

C. Overbosch liet zich tegenover ons zeer enthousiast uit over het centrum. De outillage laat verfijnder onderzoek toe dan de specialisten zelf kunnen uitvoeren; zij ontlene er gegevens aan voor eventuele operatiemogelijkheden en andere therapie. De keuze en het „recept" voor een hoorapparaat laten zij gaarne aan het centrum over.

De heer Van Ligtenberg helpt de patiënten bij de keuze van het model hoorapparaat: een „kastje", waarheen via een oorknop een min of meer zichtbare draad leidt, een hoor-bril of een klein prothese achter het oor. In het centrum zijn circa tachtig modellen ter kennismaking aanwezig. In ieder hoorapparaat huist altijd een batterijtje of miniatuur-accu, een microfoon, een transistor en een luidspreker-tje. De miniatuur-techniek heeft dat alles tot verrassend kleine proporties gecomprimeerd.

Het centrum levert zelf geen toestellen; de patiënt krijgt een recept en kiest zelf een leverancier. De algemene conditie is: vier weken op proef. Na beëindiging van de proefperiode controleert het centrum de doelmatigheid en adviseert al of niet tot definitieve koop. Voor de betreffende categorie patiënten is het onderzoek in het Audiologisch Centrum geheel voor rekening van het ziekenfonds; voor de apparatuur vergoedt het Fonds tachtig procent, met een maximum van f 420.

Hoewel de officiële opening van het centrum nog moet plaats hebben - vermoedelijk in november - is het instituut reeds geruime tijd in werking. De stichtingsakte werd in maart 1965 verleden; in januari van dat jaar werden de eerste patiënten al onderzocht. Dat werden er 387 in 1965, 540 in 1966 en naar verwachting circa 620 in dit jaar.

Die patiënten komen via de keel-, neus- en oorarts, die hen aanmeldt bij het centrum, dat betrokkenen daarna oproept voor onderzoek.

Hoorstoornis kan bij kinderen leiden tot leermoeilijkheden. Bij niet-ontdekte slechthorendheid kan men ten onrechte tot debiliteit concluderen. Het ontrafelen

Audioloog C. L. van Ligtenberg past een hoortoestel bij een „patiënte", nadat uit een grote collectie modellen een keuze is gemaakt.

van deze pseudo-debiliteit behoort mede tot de taak van het Audiologisch Centrum, dit ook beschikken kan over de medewerking van een in slechthorendheid gespecialiseerde psycholoog.

De sfeer in het centrum aan de Bergstraat te Amersfoort is voortreffelijk te noemen. In onberispelijke teamgeest stelt men zich volledig ten dienste van de in zijn gehoor gehandicapte mens, die men tegen de achtergrond van zijn zeer persoonlijke situatie, met alle middelen van de moderne techniek bijstaat om de hinder van zijn han-

dicap zo klein mogelijk te maken.

Audioloog Van Ligtenberg werkt met veel idealisme en is enthousiast over de gang van zaken in Amersfoort. De behuizing kon wat ruimer zijn en een vakman heeft altijd wensen ten aanzien van nog meer en nog betere apparatuur. Eén wens minstens deelt dokter Overbosch: een mobiel audiologisch centrum, in een héél grote auto, waarmee patiënten kunnen worden bezocht - in rust- en ziekenhuizen b.v. - die niet naar het centrum kunnen komen en die men dan althans in één handicap, de hoorstoornis, tegemoet kan komen.

